

EN GOD EN OND EN KUL

Av Elin Callmer, dramapedagog

Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen

Fo:XX

KULTURHUSET
stadsteatern

Hälsning från regissören

Hej! Vad roligt att ni ska se den här föreställningen tillsammans med klassen.

Tack vare er får teatern liv! Konsten att gestalta och berätta för en publik är ju uråldrig. Ett möte i direktkontakt, utan skärmar och filter. Jag vet att skådespelarna och alla på teatern ser så mycket fram emot att få dela den upplevelsen med er.

Publiken kommer att få möta tre feer som tror sig veta vilka de är, för det har andra bestämt. De har alltid fått höra "Du är alltid så snäll och duktig. Du är bara jobbig och bråkig. Du är klassens clown". Men under den här stunden så börjar de söka, testa, tvivla och hoppas. Att det går att vara allt och ändå vara värd att älskas. Med humor, lek och saga, processas det sårbara med att vara människa och fe.

I föreställningen använder vi oss av kända folksagor som med sin grymhet, humor och uppfinningsrikedom är perfekta redskap för att ta sig an stora teman om livet. Vi vill ge kropp åt frågor som är viktiga för 8–10-åringar. En tid då många barn blir mer medvetna om sig själva och hur andra ser på dem. Självtändigheten växer och identiteter utmanas. Det kan medföra en del grubbel, tvivel och rädslor. Vem är jag? Vem ska jag bli?

En god en ond en kul belyser kampen mellan det som andra bestämmer att man ska vara och det man själv vill. Att bryta mot omgivningens förväntningar kan vara det modigaste du gjort. För du kan få skäll, bli utskräddad, du kan ångra dig i samma sekund. Men hej! Du kan också få applåder, jubel och en kram.

Välkomna in i tornrummet!

Varma hälsningar
Lisen Rosell, regissör

Innan teaterbesöket

En del elever är vana vid att se scenkonst och för andra är det första gången de besöker en teater. Det finns egentligen ingenting som eleverna måste veta innan föreställningen, men här finns några tips på vad ni kan prata om – och leka – innan ni går till teatern.

Våra skådespelare är vana att spela för barnpublik och under repetitionerna har vi träffat flera klasser. Vi vill gärna att barnen reagerar på det som händer på scenen, men såklart utan att störa varandra. Det är fri placering i salongen och alla sitter på bänkar. Du som pedagog har en viktig roll att vara bryggan mellan teatern och eleverna så du får gärna placera dig på ett sätt som blir bra för dina elever. Vår förhoppning är att du ska uppleva föreställningen tillsammans med dina elever och att ni kan ha spännande samtal efteråt.

Bra att veta

— Föreställningen är cirka 55 minuter lång.

— Behöver någon gå ut under föreställningen är det okej, vi har publikvärdar som sitter med i salongen och som kan hjälpa till. Självklart får man komma tillbaka in igen.

— Det förekommer lite rök i föreställningen. Den är helt ofarlig men luktar lite speciellt.

— Om du har elever med behov av extra förberedelse finns det stödmaterial längst bak i det här dokumentet.

Att vara publik – Samtal

Prata med eleverna om vad det innebär att vara publik, till exempel om skillnaden mellan teater och film. Förklara för eleverna att på teatern så hör och ser skådespelarna allt som publiken säger eller gör. Ibland kanske skådespelarna ställer en fråga till publiken, då får man gärna svara. Det är helt okej att reagera på det som händer på scenen, men tänk på att inte störa de andra som sitter i publiken.

Sagosallad – Lek

Föreställningen rör sig i sagornas värld och det kan passa bra att värma upp eleverna genom att leka den här sago-inspirerade leken.

Rum

Stolar i ring, golvyta. Fungerar bra i ett klassrum om man skjuter undan bord.

Låt eleverna sitta på varsin stol i en ring, du som pedagog står i mitten av ringen. Be klassen ge förslag på tre klassiska sagofigurer som de känner till (till exempel Rödluvan, Häxan i Hans och Greta och Askungen). Dela in eleverna så att alla "blir" en av dessa figurer. Du som pedagog börjar sen ropa ut, till exempel "alla Rödluvor byter plats". Alla de som har tilldelats karaktären Rödluvan ska då resa sig upp och försöka hitta en ny tom stol och du i mitten ska också försöka ta en stol. Den som inte hinner få en stol hamnar i mitten och blir ny utropare. Ni kan också lägga till kommandot "Sagosallad", och när det ropas så ska alla byta plats med varandra.

Feer – Samtal

Föreställningen handlar om tre feer. Fråga gärna eleverna om deras associationer kring feer. Vad gör en fe? Hur ser en typisk fe ut? Finns det onda och goda feer?

Efter teaterbesöket

När det gäller teater finns det inte något rätt eller fel, eleverna kommer ha olika upplevelser och intryck av föreställningen. Vi hoppas att *En god en ond en kul* kan bidra till givande samtal i klassrummet efteråt. Här finns förslag på lekar och övningar att utgå ifrån för att på ett lekfullt sätt reflektera kring tematik och innehåll. Välj det som passar din klass.

Här kommer vi - Lek

Det här är en lek som många elever säkert lekt tidigare, men som i det här sammanhanget kan användas som ett exempel på att prova vara någon annan och att på ett enkelt sätt öva sig på att gestalta (precis som skådespelarna gjort).

Rum Golvyta. Klassrum eller typ idrottssal.

Dela upp klassen i två grupper och skjut undan bänkar och stolar så det finns gott om golvutrymme. Grupp A ska stå vid rummets ena vägg och grupp B på motsatt sida i rummet. Båda grupperna ska var för sig bestämma sig för en känsla (glad, ledsen, arg osv) som de ska visa för den andra gruppen. När båda grupperna har bestämt sig så börjar grupp A gå över rummet mot grupp B. Alla i grupp A håller armkrok och ropar "här kommer vi, här kommer vi, här kommer vi..." tills grupp B tycker att de har kommit tillräckligt nära, då ropar de "stopp, inte ett steg till förrän ni visar vilka ni är".

Grupp A gör då charader, alla i gruppen visar samtidigt med kroppen (utan ljud!) vilken känsla de valt, och grupp B får gissa. När grupp B gissat rätt ska alla i grupp A springa så snabbt som möjligt tillbaka till sin vägg och alla i grupp B ska försöka kulla/ta dem genom att lägga en hand på axeln. Alla de som blir tagna går då över till grupp B:s lag.

Sedan är det grupp B:s tur att göra på samma sätt och gå mot grupp A. Detta upprepas sen så länge ni vill leka.

Börja gärna med ett tema som känslor som många kan relatera till. Andra kategorier som brukar fungera bra är till exempel yrken eller djur. Kanske kan de också få gestalta någon av karaktärerna i föreställningen?

Vilka handlade det om? – Samtal

Börja med att påminna er om hur de tre feerna såg ut och hur de var. Prata sedan vidare om att "vara" god, ond eller kul och hur andras förväntningar påverkar, både kopplat till feerna i föreställningen och till oss människor i "verkligheten".

— *Vad hade feerna för kläder? Hur såg deras så kallade "puppor" ut, som hängde från taket?*

— *Feerna hette God, Ond och Kul, men var de bara goda, onda och kul?*

— *Var feerna vänner med varandra? Förändrades det under föreställningen?*

— *Hur påverkas man av vad andra säger om en? Blir man mer snäll om många säger att man är snäll? Blir man mer bråkig om många förväntar sig att man ska vara bråkig?*

— *Om en "snäll" person gör elaka saker? Är den fortfarande snäll då?*

— *Ibland är det roliga snällt och ibland blir det elakt, hur vet man att ett skämt verkligen kommer bli kul för den man skämtar med?*

"Men han skrattade ju?!" – Dilemma

Föreställningen innehåller flera sekvenser där det som kanske börjar som ett snällt bus går överstyr och karaktärerna hamnar i olika konfliktsituationer med varandra. Här är förslag på en situation att prata med eleverna om:

Vid ett tillfälle kittlade både God och Ond Kul väldigt mycket och slutade inte fastän Kul sa "stopp". Ond fick till sist putta bort God för att han skulle sluta. God sa då om Kul "Men han skrattade ju?!".

— *Vad tror ni Kul kände i den här situationen?*

— *Varför fortsatte God att kittla fast att Kul sa stopp?*

— *Vad tänker ni om det Ond gjorde, var det ett bra sätt att hjälpa Kul?*

— *Varför skrattar man fast det inte är kul?*

— *Vad har ni för tips till feerna om de skulle hamna i den här situationen igen?*

— *Skulle det här kunna hända på er skola också? Vad kan man i så fall göra då för att reda ut det som hänt?*

Heta stolen – Värderingsövning

Låt eleverna sitta på varsin stol i en cirkel och ställ dit en extra stol som ingen sitter på. Övningen går ut på att du som pedagog läser upp ett påstående (se nedan) och eleverna tar ställning till det genom att byta plats. Om man håller med om påståendet (ja!) reser man sig upp och byter stol, om man inte håller med (nej!) så sitter man kvar. Syftet med övningen är att sätta igång reflektion kring tematik som berörs i föreställningen. Uppmuntra eleverna att ta ställning snabbt (ja eller nej), men låt dem sedan gärna utveckla sina resonemang.

Välj påståenden som passar för dina elever, vissa påståenden kan kännas avancerade, men prova gärna – det kan bli fina, oväntade, filosofiska samtal.

Börja med ett test-påstående för att prova övningens form, till exempel: Pizza är godare än hamburgare.

PÅSTÅENDEN

Sagor slutar alltid lyckligt

Varför slutar sagor ofta lyckligt? Vissa sagor har människor berättat i hundratals år, varför tror ni att det är så?

Det finns läskiga sagor

Vad har ni för exempel? Varför är vissa sagor läskiga tror ni? Vad är meningen med dem?

Det finns onda människor

Vad är ondska? Finns det människor som bara är onda? Kan alla människor göra onda saker?

Alla människor föds goda (snälla)

Vad är godhet? Finns det människor som bara är goda (snälla)?

Det är viktigt att vara en kul person

Vem bestämmer egentligen vad som är kul? Tycker alla att samma skämt är roliga?

Vuxna har ofta åsikter om hur barn ska vara

Hur vill vuxna att barn ska vara? Är det skillnad på vad till exempel föräldrar och lärare vill?

Det är lätt att fastna i en roll

Är det lätt att fastna i att vara på ett visst sätt? Kan man ändra sig och vara på ett annat sätt?

De flesta bryr sig mycket om vad andra tycker

Varför är det viktigt vad andra tycker? Hur påverkas vi av vad andra tycker?

Ord kan sår

Hur känns det i kroppen när något säger något taskigt till en?

Det är viktigt att ha en plats där man kan vara ifred

Varför kan det vara viktigt att ha en egen plats?

Vykort - Skriva

Nedan finns tre repliker, en från respektive fe. Läs upp replikerna för eleverna och låt dem sedan välja en av feerna som de vill skriva ett svar till. Kanske några rader som kan hjälpa eller trösta dem?

Svaret kan vara kort, som på ett vykort. Vi tar gärna del av era elevers svar! Mejla oss: mia.winge@kulturhusetstadsteatern.se

"Alla har alltid tyckt att jag är elak och bråkig. Men jag vet inte var jag ska ta vägen när jag blir arg. Jag hatar alla runt mig då. Blir elak. Jag känner det i kroppen. Som en mörk våg. Som inte går att stoppa. Jag vill inte det heller. Ibland är det så skönt när alla blir rädda och backar undan... Då känns det som att jag äger världen." - Ond

"Jag har så svårt att säga ifrån. Vågar inte. Tänk om någon blir arg på mig? Då är det bättre att inte märkas. En gång kastade jag en hård snöboll i min lärares huvud. Det var med flit. Jag ville se vad som skulle hända. Hon blev jättearg och frågade "vem?" Då höll jag bara andan och var helt tyst. Det är jobbigt att alltid göra rätt." - God

"Jag har alltid haft lätt att få kompisar. Jag gör knasiga saker. Till och med lärare kunde tycka att jag var kul... Men de tyckte inte jag var särskilt smart...det sa de till mig. Ibland går det för långt när jag bara skojar. Det är på skämt bara. Men jag kan inte sluta. Ofta har jag fått höra att jag ska sluta upp med mitt trams." - Kul

Pröva sina vingar – Samtal

Feerna pratar under föreställningen om att de vill pröva sina vingar. Fråga eleverna vad de tänker på när de hör uttrycket "att pröva sina vingar". Prata också gärna med eleverna hur föreställningen slutade. Vad handlade den sista sången om? Här nedan är sångtexten om ni vill läsa den tillsammans med eleverna.

PRÖVA MINA VINGAR

*Modig och stark
Liten och rädd.
Jag kan vara allt
Allt finns i mig*

*Jag ska pröva mina vingar.
Ett vingslag i taget
Så flyger jag framåt.
Pröva mina vingar.
Ett vingslag i taget.
Det är dags att jag hittar mig*

*Rolig och god
Elak och vild.
Du kan vara allt
Allt finns i dig.*

*Du ska pröva dina vingar.
Ett vingslag i taget
Så flyger du framåt.
Pröva dina vingar.
Ett vingslag i taget
Hittar du mer i dig.*

*Jag måste flyga vidare.
kanske finns det något mer
något större här inom mig.
Jag lyfter mot himmelen.*

*Jag ska pröva mina vingar.
Ett vingslag i taget.
Så flyger jag framåt
Pröva mina vingar.
Ett vingslag i taget.
Det är dags att jag hittar mig*

Min puppa – Rita

Feerna i föreställningen hade varsin hängande så kallad "puppa" som de kunde sitta i och stänga om de ville. Prata med eleverna om hur pupporna såg ut, matchade de feernas personlighet? Låt eleverna sedan rita sina egna puppor.

— *Hur skulle din puppa se ut? Vilka färger, mönster, material?*

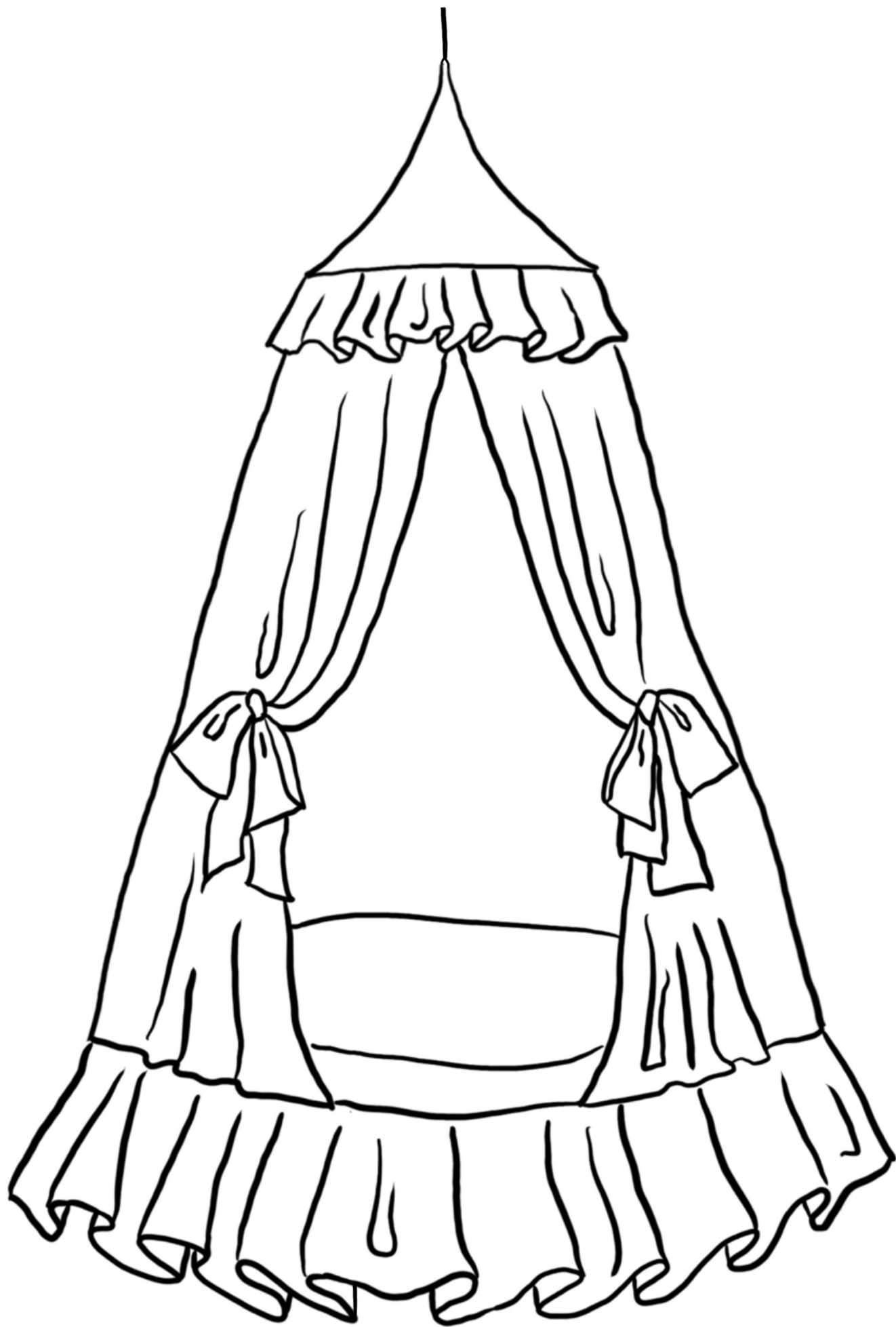
— *Vad skulle du ha för saker i din puppa?*

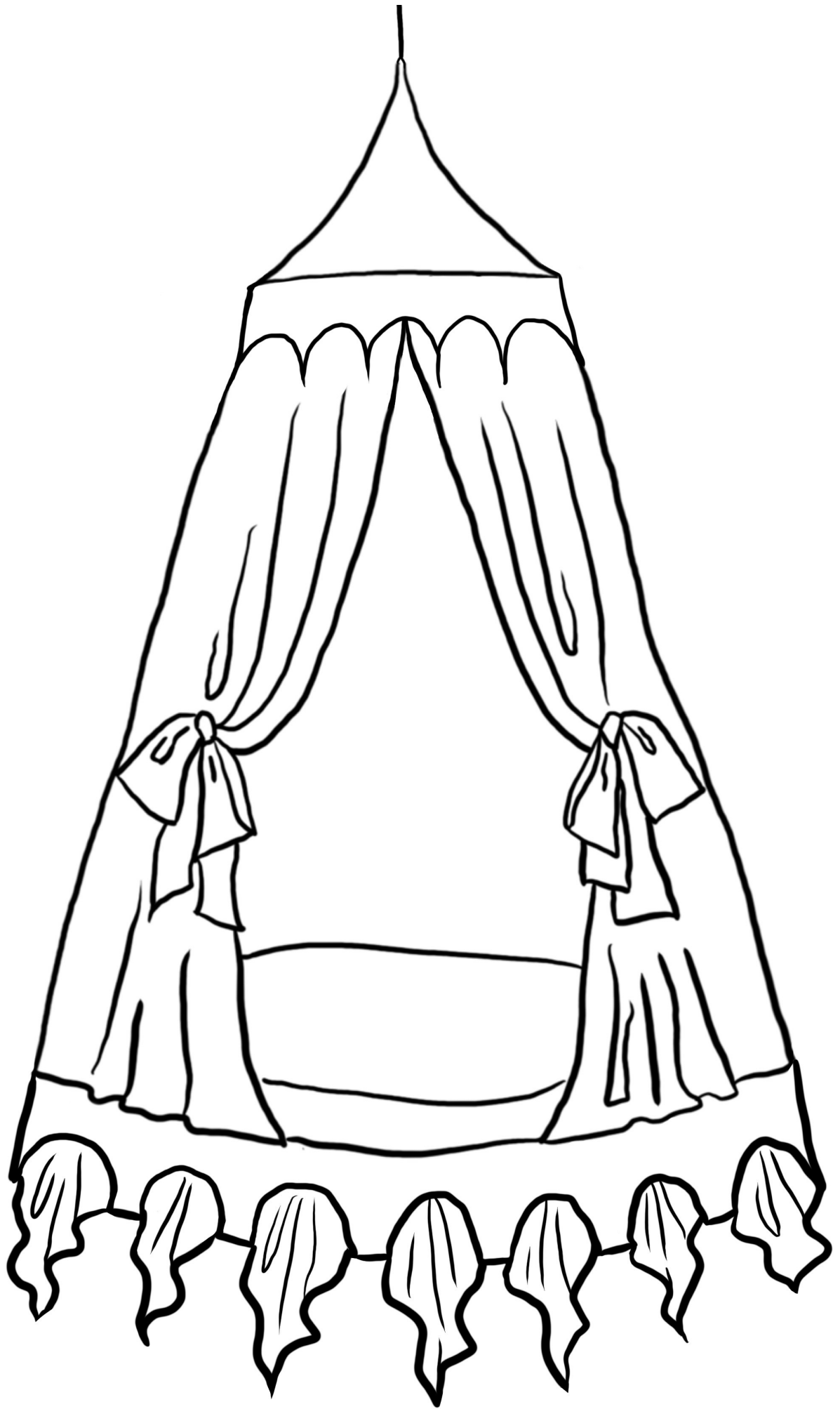
— *Vad är viktigt för att du ska trivas på en plats?*

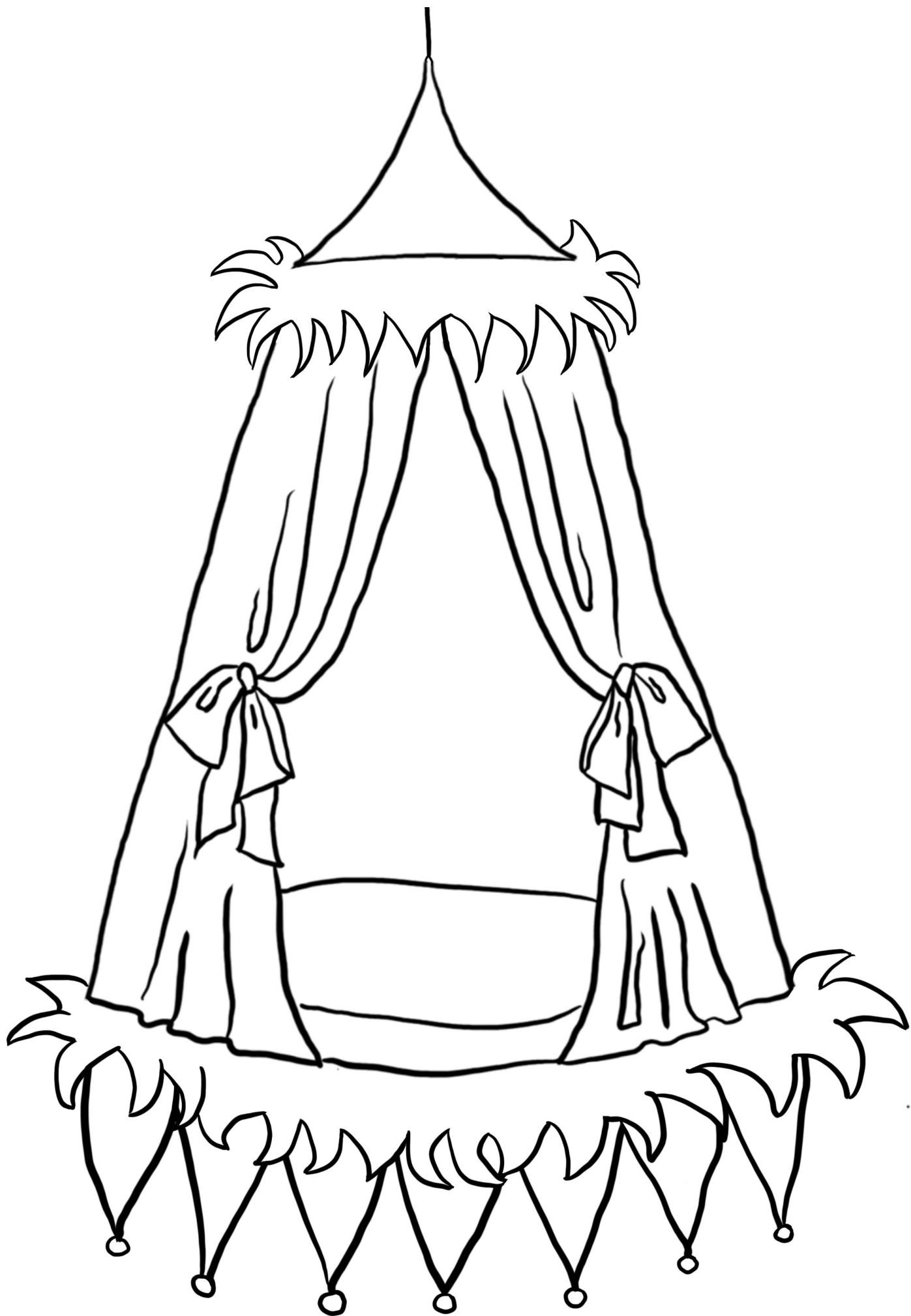
Kopiera upp mallarna och färglägg.

Illustrationer av Amanda Hedman Hägerström.

Extra förberedelse

För elever med behov av extra stöd

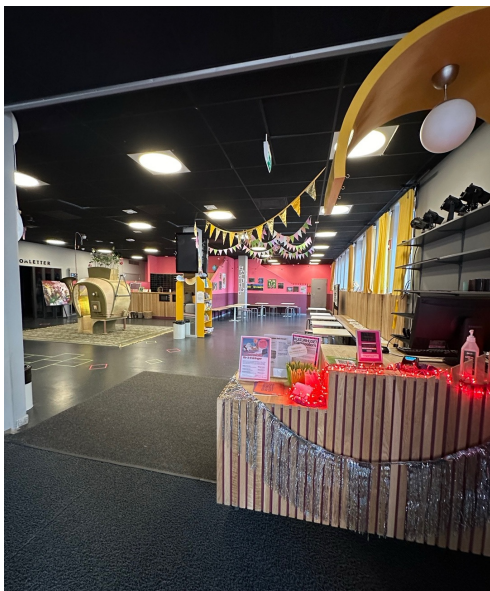
Vissa elever kan behöva extra information för att det ska kännas tryggt att besöka teatern. Här finns bilder på huset, ingången, scenrummet och på skådespelarna. Det finns också information om vad föreställningen handlar om i korta drag (obs spoilers). Sist finns också några punkter med sådant som kan vara extra bra att veta gällande ljud, ljus, mm.

Hur ser det ut på teatern?

Teatern ligger på torget i Skärholmen. Så här ser det ut där ni går in.

När ni kommer in så finns en så kallad foajé, där får ni ta av er skorna och hänga av er jackor och väskor. Det finns publikvärdar på plats som kommer välkomna er. Om man har några frågor får man gärna fråga dem. Det finns också toaletter.

Publikvärdar kommer hälsa er välkomna och släppa in er till föreställningsrummet. Där inne får man själv välja sittplats. Vissa tycker det känns bättre att sitta närmare scenen och andra längre bak. Välj en plats som passar dig.

Föreställningen är cirka 55 minuter lång. Det är okej att gå ut under föreställningen om du behöver det. Publikvärdarna som sitter i rummet eller din pedagog kan hjälpa dig. Du får gärna komma in igen om du vill.

Vilka handlar det om?

Föreställningen heter *En god en ond en kul* och handlar om tre sagofeer. Så här ser de ut:

Ramtin Parvaneh
spelar "God"

Nils Närman Svensson
spelar "Kul"

Per Öhagen
spelar "Ond"

Sammanfattning av handlingen

Obs! Bara för elever som behöver extra förberedelse. Innehåller spoilers.

— De tre feerna God, Kul och Ond kommer in på scenen, en i taget, med olika musik. Onds musik och ljus kan upplevas som läskigt. Feerna sätter sig i varsin "puppa" som hänger från taket. De säger hej till publiken.

— God vill berätta en saga, men Ond och Kul vill inte. Istället pratar de om hur man kan få det man önskar. När God ändå försöker berätta sagan så avbryter Kul honom genom att låtsas beställa en pizza. Han använder en banan som låtsastelefon.

— Men sedan får God berätta sagan: Rödluvan. Det hörs lite läskiga morr och yl när de berättar sagan, och en scen har rött ljus som symboliserar blod. God spelar Rödluvan, Ond spelar vargen och Kul spelar mormor. Men Ond vill bestämma allt och tar sen också rollen som den snälle jägaren som räddar mormor och Rödluvan. Han är duktig på att spela och får applåder. Han blir glad, han har aldrig fått vara hjälten förut, folk brukar tycka att han är bråkig. Ond känner sig glad och rörd och vill sitta i fred i sin puppa en stund.

— Kul och God vill busa med Ond och skrämma honom. Det blir lite mörkt, men ibland blinkar det till som blixtljus och det hörs läskiga ljud som åskknallar. Ond blir rädd på riktigt. Kul och God vill då trösta honom, de gör en "mörkermässa" som Ond blir glad av, ljuset släcks ner och alla tre feer går runt rummet med ljusstakar och sjunger tillsammans.

— Sen blir det disco. Kul och God dansar med varandra. Ond känner sig utanför och busar med dem. De andra börjar också busa. Ond och God kittlar Kul, det blir mer och mer och Kul ropar "stopp" men God fortsätter tills Ond puttar bort honom. Kul är ledsen. God säger: "Men han skrattade ju?"

— Alla tre sätter sig bland publiken, de sitter ganska nära och pratar till publiken. De berättar om sådant de tycker är svårt. Det blir lite ledsen stämning.

— Sen går de upp på scenen igen, Ond hittar på en lek – att säga svordomar. Först har de roligt, sen blir det bråk mellan Ond och God. Kul försöker stoppa bråket genom att skoja.

— Till slut håller Kul fast de andra och berättar sagan om Hans och Greta (vars föräldrar bråkade mycket). God får spela den onda häxan och han tycker om det. Men efter leken blir han ledsen. Gick han för långt som häxan? Han vet inte om han är God längre.

— Kul och Ond berättar sagan om Askungen. God får spela Askungen, han blir glad. I sagan friar prinsen till Askungen, men istället för att säga ja (som i sagan) säger God nej. Han säger att han måste få upptäcka världen och sig själv. Han säger att han vill prova sina vingar. Alla tre feerna samlas, spelar och sjunger en glad sång. Det är ganska hög volym och rök. Sen är det slut.

Ljud, ljus, mm.

Det förekommer kortare partier med ganska hög musik och lite teaterrök som är ofarlig, men som luktar speciellt. Vid några tillfällen släcks ljuset ner och det blir ganska mörkt. Det kan vara bra att veta att det bara är vid korta stunder, sedan tänds ljuset igen. Runt scenen hänger ett glittrigt draperi, ibland går skådespelarna ut bakom det och kommer sedan in igen.

Skådespelarna agerar mestadels framför publiken, men ibland bakom och vid ett tillfälle sätter de sig i publiken, men de kommer inte röra er.

Har ni frågor?

Mejla: saga.nurmi@kulturhusetstadsteatern.se

FÖLJ OSS

Instagram: @kulturhuset_skarholmen

Facebook: Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen

TikTok: @kulturhuset_skarholmen

KULTURHUSET
stadsteatern